

Tür: Araştırma Makalesi
Gönderim Tarihi: 31 Ekim 2022

Kabul Tarihi: 22 Kasım 2022
Yayımlanma Tarihi: 20 Aralık 2022

Atıf Künyesi: BOZKURT, Halime (2022), “Psikolojik Manipülasyon ve Servet-i Fünun Romanı Karakter/Eylem(e) Değerleri”, **International Journal Of Turkish Academic Studies (TURAS)**, C. 3, S. 2, s. 242-244

**“PSİKOLOJİK MANİPÜLASYON VE SERVET-İ FÜNUN ROMANI
KARAKTER / EYLEM(E) DEĞERLERİ”
(Eser Tanıtım)**

Halime BOZKURT ¹

10.54566/turas.1197391

Fatih ARSLAN ve Görkem GÖKÇE YİĞİT'in disiplinler arası bir içeriğe sahip olan “Psikolojik Manipülasyon ve Servet-i Fünun Romanı” adlı eserin ilk baskısı Akçağ Yayınevinden çıktı.

Toplamda üç ana bölüm ve 153 sayfadan oluşan bu eserde; edebiyat, soyoloji, psikoloji ve

¹ Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Elazığ, E-posta: hbozkurtaksoy@gmail.com, ORCID 0000-0003-0669-5870

sosyal psikoloji gibi pek çok disiplin sentezlenerek ve eser/içerik temelinde ele alınarak okura aktarılıyor.

Eserin giriş bölümünde edebi bir dönem olarak belirtilen Servet-i Fünun diğer bir deyişle Edebiyat-ı Cedidenin ortaya çıkmadan önce dönemin imparatorluğu olan Osmanlıda yaşananlar, Osmanlı Devletinin son dönemine tekabül eden, dünyayı etkisi altına alan Batılılaşma politikası ile belirtilen edebi topluluğun kurulması arasındaki bağlantılar anlatılmış. Yine birinci bölümde Servet-i Fünunun kurulmasında etkili olan fiziki ve fikri etmenler, sanatçıların ve sanatçılardan etkilenen halkın dıştan içe doğru yönelmesi ve bu yönelimle edebi türlerin biçim ve içeriklerinin değişmesinden bahsediliyor.

Eserin ikinci bölümünde, birinci bölümdeki dönem ve topluluğun oluşmasındaki yoğun hazırlık aşamasına karşın daha çok dönem içi eserlerin psikolojik ve sosyolojik alt yapılarındaki kavram ve temalar örnek metinler aracılığı ile aktarılıyor. İkinci bölümde yoğun olarak işlenen “narsizm, manipülasyon, algı, tutum, yönlendirme, ikna” gibi kavramlar okura, önce bilgi verip daha sonra da bilgiyi destekler örneklerle temellendiriyor. Benlik – üst benlik kavramlarına sıkça değinen yazarlar birinci bölümde belirtilen Batılılaşma ve yeni fikir akımlarının etkisi ile dıştan içe yönelime geçişin edebi eserlere yansımalarına da değiniyor. Dönem sanatçılarından Mehmet Rauf, Halit Ziya, Zafveti Ziya, Ahmet Hikmet gibi isimlerin farklı eserlerine farklı bakış açıları ile yapılan yorumlamalar alıntılarının altındaki gizli mesajları yazarlarının gözünden görmemizi sağlıyor. İkinci bölümde adeta farklı disiplinlerin münazarasını hissettiren geçişler birbiri ile yenilemeyen dalları bir ortamda buluşturuyor. Edebi bir içeriğe sahip gibi görünen bu çalışmada ilk iki bölüm arasında farklı disiplinleri ilgilendiren bir geçiş bulunduğundan üçüncü bölümün nasıl bir gidişata sahip olacağı okurda merak uyandırıyor.

Son bölümde ise dönem romanlarındaki karakterlerin, ana aktarıcı olan manipülasyon ve türevleri ile okura sunulduğu görülüyor. Nitel ve nicel pek çok yol ile aktarımı bulunan manipülatif tavırların, kahramanların içinde bulunduğu fiziki ve ruhani duruma göre değiştiği bu bölümde vurgulanıyor. Manipülasyonun cinsiyet gözetmeksizin eserlerde vurgulanmasına rağmen genellikle incelenen eserlerde manipülatörün kadın ağırlıklı olarak işlendiğini söylemek pek de yanlış olmayacaktır. Yalnız alt başlıklara ayrılan manipülatif tavırların maddi yönleri, mahrum bırakma yanları, kişiyi kendisine borçlu bıraktırma noktaları erkek cinsi üzerinden işlenirken; kişiyi sömürme, aşk-tutku-ihiras kandırmacaları, baştan çıkarma fonksiyonları, baştan çıkarma hususları kadın üzerinden aktarılıyor. Bunun yanı sıra her iki cinsin de kullandığı ihanet, başkasının hüznüne karşılık haz, kandırma gibi manipülatif tavırlar da yok değil. Kişiyi, “manipülatif tavırları kendi bünyemde barındırıyor muyum?” sorgulamasına yönelten satırlar, edebi bir esere psikolojik bir bakış açısı, psikolojik tepkilere de edebi bir eserin nasıl entegre edilebileceği bilgisini veriyor. Bu tarz farklı alanların ilişkisinin ele alındığı eserleri daha fazla görmek umudu ile...

KAYNAKÇA

ARSLAN, Fatih & GÖKÇE YİĞİT, Görkem (2022), **PSİKOLOJİK MANİPÜLASYON VE SERVET-İ FÜNUN ROMANI Karakter/Eylem(e) Değerleri**, Akçağ Yay., Ankara.